

بر نسخہ می ۱ غرو شدہ در .

بر نسخہ می ۱ غرو شدہ در .

مرکزی ابو السعود جادہ ستہ ۱۸ نومبر ۱۹۸۰ء کانڈر .
کونڈرہ جگ اوراقی معل نامتہ اوراہ کونڈر ملیدر .
پوستہ اجرتی ویرلماش مکاتیب قبول اوتخاز .

محمد رفیع علی

استانبول ایچون آونہ یازماز . بوزاز ایچی داخل اولدینی
حالدہ خارج ایچون بر سنہک آونہ بدلی - پوستہ
ایچونہ برابر - یازم عفتانی لیراسیدر .

فی ۲۶ صفر سنہ ۱۳۰۶ (معارف نظارتک رخصتیلہ ہفتہ در دفعہ شری اولور) فی ۱۹ تشرین اول سنہ ۱۳۰۴

خاطرہ بدر کبری [۱]

ایده درک مؤلفات معتبرہ فی کندیسنہ یازدیرلردی . بو تقریب الہ
بک چوق شی یازمشدر . از جہ (۲۲) قطعہ مثنوی شریف
یازدینی مشہوردر . مولانا جامینک (نجات الانس) ندن . صاری
عبد اللہ اقدینک (شرح فصوص الحکم) ندن . (اخلاق علائی) دن
برخی لٹیر تحریر ایتشدہ . (شہنامہ) (کنہ الاخبار) (وصاف)
دخی یازمش اولدینی تاریخلر درہ . مقیددر . رسالہ کلچہ : بحرانی
لاخصی دینلہ جگ مرتبہ دہ در . کندی دیوانک خط دستیہ
محرر بر نسخہ نقبہ می رسیدہ نظر عاجز الہ من اولمشدر .

فوق العادہ سریع القلم ایدی . حتی بر دفعہ بالمباحثہ برکوندہ
بیک بیت یازوب بیک آچمہ ساتمشدر .

جوری «کل خطاط جاحل» قضیہ مشہورہ سنی نقض
ایدنلرک افاضندن معدوددر . دیوانندن بشقہ مؤلفانندن بر
معمی رسالہ سبلہ مفردات طبہ . احوال شہور وحوادث جوبیہ
متعلق بر منظومہ می موجوددر . بردہ مثنوی شریفک
(۳۶۰) یتنی بشریت الہ ترکیب بند طرز زندہ شرح ایتشدہ .
مشار الہک اشعاری طریفانہ در . لسانندہ کی دوزگونلک
ایسہ او عصرک ہان ہج بر شاعرندہ کوریلہ من دینلہ بیلیر .
یادشاہ عصرک ایقار بنہ عارض اولان آغری زائل اولسبلہ
شکرانہ اولہرق سوبلدیکی قصیدہ غرا - کہ :

(منت اللہ ینہ خسرو دین اسلام)

(علم احمد مختار کی ابتدی قیام)

(سرفراز اولسہ نولہ رایت دین ودوات)

(دستگیر اولدی شہنشاہ ینہ رب انام)

یتلریلہ باشلار - اشعار مشہورہ مسندندر .

روحی بغدادینک ترکیب بندنی . نفعینک بعض قصائدنی
ماہراہ نظیر ایتشدہ . حبۃ خاقانیہ بیروک یولندہ سوبلدیکی
نعت شریف شایان تقدیردر . کوزل تاریخاری دہ واردر .
جوری کندی علانہ یاشامنی سور . نیل مناصب آرزوستندہ
بولخاز . قناعنکار . عالی کردار بر شاعر حقیقت بین اولدینندن
قلم بدیع الرقی سایہ سندہ محبوب القلوب . آزادہ غوائل اولدینی
حالدہ مرفہا امرار عمر ایتشدہ .

(۱۰۶۵) سنہ مسداف اولان وفاتنہ شو نقبہ صلی تاریخار

سوبلدیشدر :

پیش چشمہ در اول جند جہانگیر ہنوز

کوش جانمہ در اول غلغل تکبیر ہنوز

آردن بیک بو قدر سال مرور ایش ایکن

دل حساسدہ جا کدر او تأثیر ہنوز

سیف اسلامہ دکل صاعقہ تعیری سزا

اولہ بر صاعقہ ایندرمدی تقدیر ہنوز

نظم قرآن کبی ای انجم رخشان ہدی

سزی استاد فلک ایتدی نظیر ہنوز

بی بصیرتار ایدرلر سزہ اسناد افول

ایدیور شمشعہ کر عالی تنویر ہنوز

لبلہ بدر محرم سنہ ۱۳۰۶

نمونہ انتخاب

- ۲۹ -

جوری

(جوری جایی) عنوانبلہ معروفدر . اسمی ابراہیمدر .
استانبولدہ یتشین ارباب معارفندر . غایت سوبلی . بک ظریف
بر ذات ایدی .

زمانندہ شاعرلکہ مشہر اولدینی کی خوشنویساکہ دخی
تمیز ایتشدہ . کتب ورسائل تحریلہ تعیش ایدردی . یازیبی
ہم لطافتی . ہم بختی اولدینندن اکا بر دولت خطلہ رغبت

[۱] مشہور غزوہ جلیلہ .

§ ادراك اكر وار ايسه معقول شناس اول
§ آكه الم دهري كه اول بار چكلمز
§ ارباب دله قنلت نادان نه بلادر!
§ آزاده سره قيد تحمیل نه بلادر!
§ علم فائیده رسم زندگانی بوله در
§ آشنایه آشنا بیکانه به بیکانه بز

§ جور بی نمون لطف ایده جناب کردگار
§ ایله یارب جور به فردوس اعلا ده مکان
مرحوم مراقب ایمش : قابیه، آه نمکدن يك زیاده احتراز
ایدر، بو خصوصده احسانك آره صره واقع اولان رجاسته ده
اهمیت و برمک استیتمش . بعضاً غلطه مولویخانه سنه کلوب بر
کجه مسافر قاهره فرداسی یارانیله قاهره دن ماشیاً کاغذ خانه به
ایوب انصاری به کیدرمش .

مشارالیهک بعضی اشعاری:

بیتلر

§ نشئه عشق ایله فرق ایتمیله روز وشي
اولدم آسوده جهانك غم فردا سندن
§ کندن بیله ای عشقه گرفتار بیلیر دل
آزاده لیکن کندیسنه عار بیلیر دل
§ طومسون ذوق فراغ دل ناکاهی فلک
خضم دیرینه می واقف راز ایتمیلم
§ دنیای بر صفایه و برن رندی نوا
کتر متاع ذوقی دنیایه ویرمیش
§ درد ایله اولمک حیات جاودانیدر بکا
تک طیب دهر دون منته درمان ایتمسون
§ مضمر دل دمبسته ده بر کام کرامی
کیم نینز آتی عقده کشایان تننا
§ بجر صبا کی عاشق هزار جنتدن
حزیم کو یک چیممازه رهگذار امید
§ اول دیر معانی صور عالم قدسم
کیم نغمه تحقیق صدای جرسدر
§ چشم مستکه اولان ذوقی بیلدرسه ک
زهدی ساغر بکف کوچمه خار ایدرز
§ اشکال هوس جلوه کر اولماز دلزده
بالک اولسه نه وار آینه من مظهر عشقز

مصراعلر

§ هشیار ایله هشیار اولورز مست ایله مستر [*]

[*]

† اعلازه اعلانیز بیست ایله بیست †
(روحی بغدادی)

شیخ الاسلام محمد بهانی

سلطان محمد خان ثالث ایله (آکری) طعنه مشهوره سنده
بولتهرق محاربه نك يك شانی بر صورتده قازانسنه سبب اولم
اولمش اولان فاضل شهر ، کامل خطیر خواجه سعدالدین
افندینک [*] دردخی میخومی اولوب مکرراً صدر روم اولدقدن
صکره (۱۰۲۷) ده ارتحال ایدن عبدالعزیز افندینک اوغلیدر .
بین العلما (عزیز زاده) عنوانیسه یاد اولنوردی . والده سی
ابو السعود زاده مصطفی افندینک کریمه سیدر .

پدر ومادر جهلرندن بویه ایکی علامه ذی شأنه منسوبیله
حائر نجات کامله اولان بهانی (۱۰۱۰) ده تولد آیشدر .

استعداد فوق العاده اصباحتدر . هله قوه حافظه جه نادره .
الزمان اطلاقه شایان ایدی . حدیث السن ایکن بین الاقران
علم وعرفان ایله مشار بالبنان اولدی . بر قاج مدرسه مدرس لکنده
بولندقدن صکره سالانیک، حلب، شام، ادرنه مولوی شلری
شرقیای ایلدی .

حلب مولوی تشدن ، اوراده والی بولسان احمد باشانک
استانبوله « شرب دخانه مبتی اولدیفندن ایفای وظیفه ایده .
میور . « کبی بر صورت غریبه ده عرض شکایت ایتسی اوزرینه
عزل اولندقدن برینه مشهور منطلق احمد افندی نصب
ایدلشدر .

[*] خواجه مشارالیه سلطان سلیم اولک مصاحب خاصی اولان مشهور
(حسن جان) کنجیل مکریمدر .

حسن جان صاحبقران مشارالیه طرفندن — فرط ذکا سنه ، حسن
صداسنه تمایلاً — تبریزدن برلکده استانبوله کنتریلن حافظ محمد اصفاپنک
مخدومیدر . بدریک وفاتده آنک برینه مصاحب شهرتاری اولمش ایدی .
پادشاهک ارتحالنی متعاقب متأراً بروسه به هجرت وبر زمان صکره اوراده
رحلت آیشدر .

(وتمطلت لما نأى ابن عزرها)

(اذلا بهاء لها بفير بهاء)

مشار اليه اخلاق جهتيله دخي عصرينك اكارندن
معدوددر .

آثار خامه سندن عربي بعض تقریضات بلیغانه سنی کوردک .
بر دیوانجه تشکیل ایتمکده اولان اشعارى حقیقه استادانه در .
غزل اسرافده تمیز ایدی . (نیلسین) غزل عاشقانه سی حافظه .
پیرای شعرا در . طرف هاپونه تقدیم ایتش اولدینی مثنوی
طرزنده منظومه طویله - که حکایه حال خننده استعطافی
حاویدر - شایان مطالعه در .

اوائل حالنده :

(سور آستان حضرت ملایه رویکی)

(مخلص اولور سه ساکاور کاهدن اولور)

ییتی مشتمل اولان قطعه ایله سرجمت ایتسی اوزرینه شیخ الاسلام
یحیی افندی طرفندن کندیسنه (بهایی) مخلصی ویرلش ایدی .

مشار الیهک بعض اشعارى :

بیتلر

‡ یارک تجلیاتی صد کونه کوسترن

آینه دلده اولان انکساردر

‡ خوار اولسه آب چشم بهایی عجب دکل

‡ بسیار اولان کهرسده بی اعتباردر

‡ بهایی خانه امید قلماز بویه درسته

‡ نسیم لطف اسر البته بر کون فتح باب ایلر

‡ ای بهایی شه غم راهنه پای انداز ایت

‡ کچه دلده نه قدر وار ایسه کالای سرور

‡ محکم اولدی بند زلفی اضطراب ایتدیکه دل

‡ مرغ بی آرام اسیر دام صیاد اولسون

‡ یتیمقاز دی بی اندر پی چکرکن جام آزارک

‡ بو بزمک باده نوشی مست اولور اما خراب اولماز

‡ هراسان اولسه کلان دل ناشادک ای بابل

‡ نذر ایلردی خاره آه آتشدادک ای بابل

‡ کله نسیم صح ایله مؤده شه بهاردن

‡ ایسه خلاص بابلی محنت اشتغاردن

شامی تشریفده شعرای شهردن (ابو بکر بن منصور
العمری) شو قطعه تاریخیه سونلش ایدی :

(لا تقبل لی فی العدل زید وعمرو)

(وخذ الصدیق بالکلام الوجیز)

(انما العدل یا اخا الفهم اریخ)

(عدل هذا محمد بن عزیز)

(۴۹) ده استنبول قاضیسی اولنجه سید رضا جایی طرفندن :

(شد بهایی حاکم شرع جمیل)

تاریخی سونلشددر .

(۵۶) ده آناطولی صدارتندن مفصل اولان ججی خوا .
جهنک برینه کچدی . سلفک غاضبه خلقک ظرافتی معکوسا
متاسب اولدیفندن السنه ظرفا :

(دیو جو بیرون رود فرشته در آید)

مصراعنی کویا اولدی .

ججی جایی طرفندن سونلینان :

(عدل ایله صدری بهایی ایتدی جا)

تاریخنده کوسرتلدیکی اوزره ینه او سال اینجسده روم ایلی
صدارته کادی .

(۵۹) ده مسند مشیخته رونق و یردی . شیخ محمد شامی
تاریخ املوق اوزره دیدی که :

(فطولی لفتوی الروم یا بن عزیز)

(۶۰) ده معزول اولدی . آناطولی حصارنده واقع یاللسنده
اقامت ایتمکده ایکن مدالی جزیره سته دیه نفی اولندی . فقط
کندیسی بالمساحه کلیولیده قالدی . بر آرز صکره عمزاده سی
ابو سعید افندی شیخ الاسلام اولمغه درسعاده عودته مساعده
ایدلدی . وصولنده طرف بادشاهیدن بر خیلی نقود و ذخائر
ارسالیله تاطیف بیورلدی . (۶۲) ده ثانیاً مقام مشیخته کلدی .
(۶۴) صفرینک اون اینگیجی جمعه کچیمی وفات ایتدی . سنک
مزارنده منقوش اولان :

(منزلک فردوس اوله الفاتحه)

مصراعنی بو تاریخی کوسرتدر .

مرحوم ایچون مریملر سونلشددر . شعرای شامدن
برینک :

(الروم قدحیت محاسن انساها)

مصراعیه باشالایان مریمسی شو مصنع ییتی حاویدر :

طاعتك خواب ناز یاری ای فریاد نیلرسین
ابدوب قته‌یله دنیایی خراب آباد نیلرسین
کوزل تصویر ایدرسین خال و خط دلبری اما
فسون و قتیله کلدکه ای بهزاد نیلرسین

تَرز راکن

مؤلفی: امیل زولا

— مابعد —

هیچ بر وقت بویه اشتیاقی تسکین ایدمک بر حالد بهشامش ایدی .
(راکن) قامیلیاسنک کندیسینه بدل ایتمکده اولدیغی حفظات بی نهایه
ایچنده اوپوشوب قالیوردی . ذاتاً بو قامیلیاسنک آرسندگی موقعی کندیسینه
پاک طبیعی کورتکمده ایدی . حدتسجه، وجدان راحتسزلی حس
ایکسزین (قامیل) ایله سنی بلی قوتیشوردی . نه حرکتانی، نه ده کلماتی
نظر دقت آتنده ییله بولندیرمادی. دور ایدیشلکندن، تمکیندن او قدر
امین ایدی . بو مسعودیلردن خودکامقاسله ملئذ اولمقده بولندیرمادی
بو حال آتی هر درو خطسادن وقایه ایدردی . دکانه معشوقه سی
درآغوش ایدلسی اصلاً ایجاب ائین وموجودیتی کندیسینه متعلق بولمیان
سار قادیلرکی بر قادین اولوردی . هرکمک قارشیسینه آتی درآغوش
ایقامی اورایه تکرار کلمه مامک قورقوسندن ایلری کلبوردی . کندیسینی
پاکیز بو اندیشه ضبط ایدیلوردی . بوقسه (قامیل) ایله والدسک تائی
مکمل صورنده اسنرا ایدمک ایدی . (تَرز) ایله اولان مناسبی کشف
اولدیغی تقدیرده تولد ایده بیلجک نتیجه قطعاً وجدانسه طوفانیوردی .
عاداتا کندی برنده فقیر و حریص بر آدم بولنهجی اولسه فصل حرکت
ایدرسه اوله حرکت ایتمکده اولدیغی تئن ایدردی . سسکون کاذبی،
جرات احتیاطکارانه سی، بی غرضانه فقط اسنرا آمین اوضاعی بورادن
نشأت ایدیلوردی .

آندن ده عصبی، ده ماثئر اولان (تَرز) بر (رول) اوپانعه مجبور
اولش ایدی . آتش اولدیغی تریه ناک کندیسینه بریدی قورنازجه سینه
مراثیک سابه سنده بو (رول) ی صورت مکله ده اوپانوردی . اون بش
سینه به قریب بر مدت ظرفنده تأثراتی ضبط ایله عکین، طالعین کورنیکه
قطعاً قرار وره رک دروغ ناک اغش ایدی . چهره سنی طوکش قانش
بر حالد کوسرتن بو میناه (ماسکه) بی یوزیه وضع ایتمکده کندیسیتیه
او قدر کوجاک بوق ایدی . (لوران) دکانن ایجری کیریمجه آتی و قور
وترشرو، بورنی ده اوزون، دوداقلرینی دهالینه بولوردی . چرکین،
خرچین، ناقابل تقرب ایدی . بونکله برابر فعلیاتسده مبالغه ایقبوره
دها یسولک بر معامله بارده ایله نظر دقتی جلب ایکسزین (رول) فی
اجرا ده دوام ایدیلوردی . کندیسینی (قامیل) ایله (مادام راکن) ی
اغفال ایتمکده مرات آمین بر لذت بولیلوردی . (لوران) کچی حصول
مشتهیاتسین تولد ایدن عنایت عظیمه ایچنه طامش قانش، وظیفه دن
بی خبر دکل ایدی . سوء حرکتده بولندیرغی بئیکله برابر بر ایله اولدیغی،
بر عاشقی بولندیرغی زوجیه خاله سته کوسترمک ایچون سقره باشندن
قالبوب (لوران) ک آتشدن کوزجه او پاک آرزوی وحشیانه سسنده
بولنوردی .

بعضاً بر طامع اذواق آتشین ذهنی استیلا ایتدیکی صروده — (قومدیا)
اوپانمقده کال مهارتی اولمقده برابر — عاشقی اوراده بولندیرغی، افشایی راز
ایتمکدن هیچ قورقیدینی وقت ذریق چاغیر مقصدن کندیغی منع ایدمادی .
ناکله ظهور اولان بوشطارانلر، پاک ساکن طورمقده اولدیرمندن طولای
قرداتی قیزیق اتمام ایده کفن (مادام راکن) ی زیاده سیه معسرور ایدردی .
کشف قادین بر طامع چچیک صافسیرلی صائین آلهرق بونلره اولمقده سنک
بئیره لرینی طونانیدی، صکره بو اولمقه یکی کاغذ بایشیدردی، بر خالی
ولزوی قدر برده ایله (پالساندر) آتاجندن سندالیله وساره ایستندی .
بو تریمناک کافه سی (لوران) ایچون ایدی .

طبیعت واحوال بو قادینی بو آدم ایچون وجوده کثیرمیش، ایکسینی
یکدیگره سوق اغش کچی کورینوردی . مرئی اولان عصبی قادین ایله،
حیوانه سینه باشامقده بولنان موی اولک، ایکسینی عکرم باغلاش بر
(غروب) تشکیل ایدیلوردی . مقابلاً بر برلرینی اکال وجایه ایدرلردی .
آقشاملری سقرده لامینک صولوق ایدیلنمده (لوران) ک کشف
ومتیم چهره سی (تَرز) ک ساکت ونا قابل نفوذ ماسکه سنک قارشیسینه
کورنلجه بونلرک اتحادسده کی قوت حس اولنوردی .

بونلر ساکن، لطیف آقشاملر ایدی . سکوت وایلیق ظل شفاف
ایچنده دوستانه سوزلری پیدا اولوردی . سفرونک اطرافنده میقیقیق
بر مسورنده اوطور بولوردی، (خاتمه الطعام) دن صکره او کونک پاک
درلو اهمیتسز وقعاتنه، دویکی کونک خاطراتنه، فرداتک توقعاتنه دائر
محاوره ایدیلوردی . (قامیل) خشنود ایدیش بر خودکام کچی سوه ییلدی
قدر سور ایدی . (لوران) دخی آکانشه او درجه ده بر محبتنه مقابله
ایدیلور کچی کورینوردی . بئلرنده کات خالصه تعاطی ایدرلر،
یکدیگره قارش حرکت خدیمچویا ده بولنورلر، بر برلرینک نه آرزو
ایشدیرکی آکلامق اوزره یکدیگره نظر ایلرلردی . (مادام راکن)
مستربحانه بر چهره ایله، شغس ایتمکده اولدیغی ساکن هوا ایچنده،
حاض بولندیرغی بون آثار خوشگذرانلی چوچقنرینک اطرافنه ایشار
ایدردی . انسائک، بونلری کوردیکه بر برلرینی قلبیاتنه قدر طایزه،
دوستقلرینک صمیمی اولدیغنه اطمینان ایله اعتماد ایدر، نیجه سنه لک اسکی
دوستلردن منشلر بر جمعیت دیجکی کلبوردی .

(تَرز) بی حرکت دیکرلری کچی رهین استراحت اولهرق بو عادی
مسترلره، بو بسم آمین رخاوتلره باقاردی . درونده وحشیانه خندلر
وار ایدی . چهره سی، بارد بر مسالک بورولک محافظه ایتمکده اولدیغی
حالدده بتون وجودی مستهزی بولنوردی . افراط شهوت کندی کندیه
« بر قاق ساعت اول یاتردی اوطوده نیم بر هنه، بریشان کیسو اولدیم
حالدده (لوران) ایله سینیه برسینه ایدم .» دیر ایدی . سودای مجنونانه به
تخمس اولان او وقت عصرک کافه تفریاتی درخاطر ایدوب حافظه سنده
تجسم ایتدیره رک او آتشین منظره یی کوزینک اوکندده بولنان یو وحسز
منظره ایله قارشیلشایردی . آه! بو آدجکیرلی نه قدر آلدادیوردی!
بونلری او درجه مظفرانه بر حیا سزلنسله الداتمقده اولدیرمندن طولای
نه قدر بختیار ایدی! اولماقده، ایکی آیم اودمه، شوبه ایچنه بولمک
آرقه سسنده بر ارکیکی ایجری آیلوردی، ریشه اوراده قشیشات شدیدیه
طالیوردی . (مابعدی وار)

معلم ناجی

(۱) - (ماوان) شرکت مرتبیه مطبعه سی — باب عالی چارده سی نومرو ۵۲

